

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

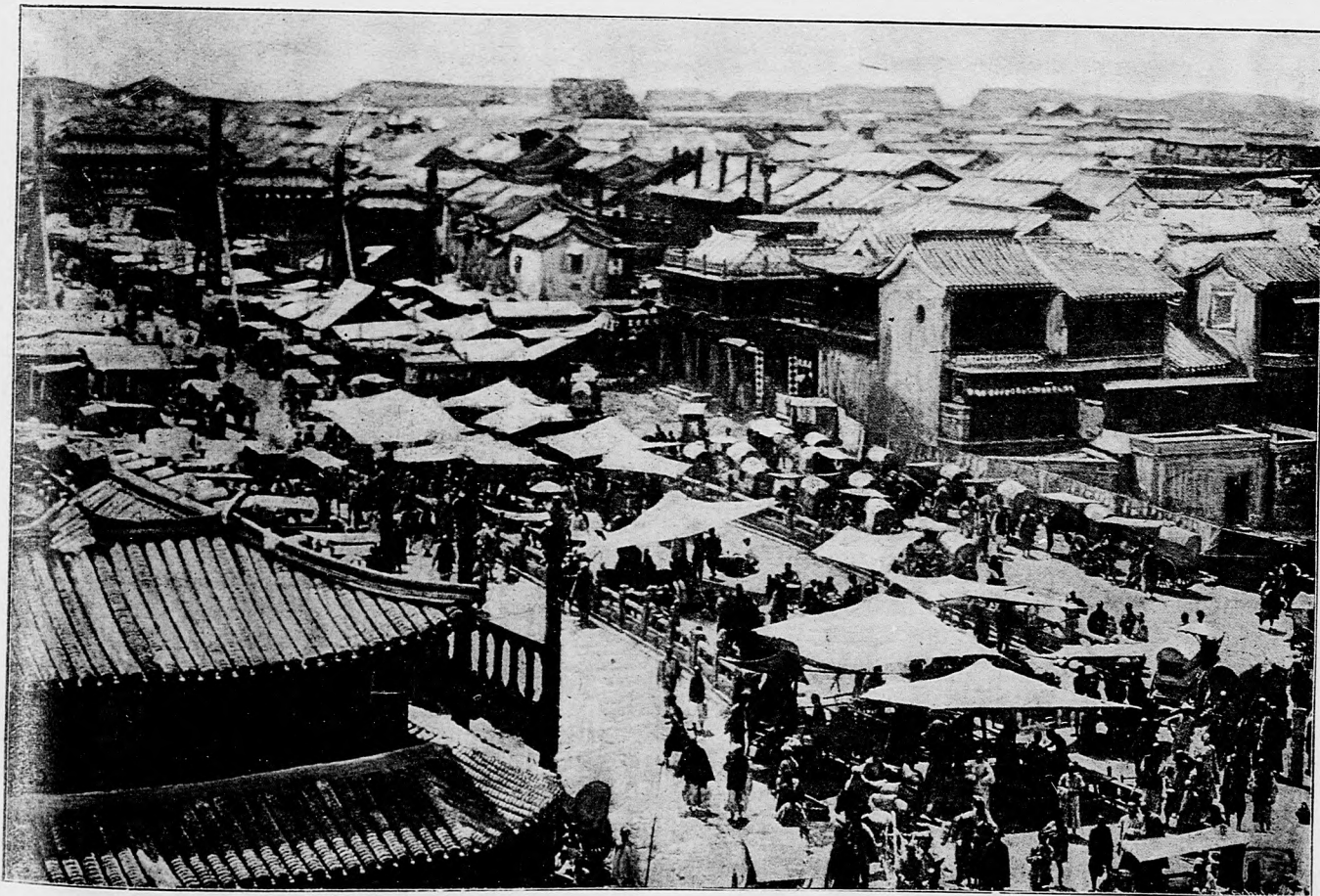
Budapest, VIII. ker., József-körút 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlasky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

V židovských pazúroch.

Vo vládných novinách «Magyar Nemzetu» čítam: «Pavel Uvitš, delník zomborský minulého roku apríla 12-ho jednu sliepku ukradnul. Král. súd pre toto ho na osem mesačný žalár posúdil. Segedinská tabuľa, do ohľadu berúc, že je zlovestnej minulosti, premenila trest na dvaročné väzenia a toto potvrdil dnes aj najvyšší súdovný fórum.»

Tedy tu máme jeden pád, v ktorom kohosi

posúdili pre jednu sliepku na dva roky do áreštu. Posúdený je chudobný delník a kresťan. — My nemôžeme, ani nesmieme proti výroku sudcov ani slova prehovoríť: keďže sú paragrafy také, nuž nech si len posúdia trebárs aj na šibenice toho chudobného delníka-kresťana. Dosť možno, že sa židom konečne podarí aj také zákony skrze svojích otrokov liberálov vyniesť, že teba chudobný kresťanský sedliacku, remeselníčku a delníčku ešte aj vtedy budú trestať, keď teba židovská sliepka preletí do záhrady tvoje kutaf.

Peking.

Teraz chceme teda nie o súdoch, lež len o tých zákonoch nepodarených prehovoriť, ktoré vydávajú teba úbohý kresťanský ľud židovskej svevole za pošťovaniashodnú korisť. Lebo keďže tomu delníkovi-kresťanskému namerali dva roky za mizernú sliepku, kdeže je teda zákon na židov, ktorí úžerou znivočili celé obce? Či má pred liberálmi väčšiu cenu stará kvôčka nežli státisíce kresťanských majetkov? Ale čo-že sa máme pýtať? Takému liberálnemu zákonodarcovi je veru všetko hlúposťou a daromnicou: kvôčka-nekvôčka, kresťan-nekresťan, žid lebo Turek, hriech-nehriech, vlast-nevlast, Boh-neBoh, o to všetko sa vám taký liberál ani tolko nestará, ako starý močkář o fajné cigáre. Hladné vrecko a hltavý pažerák, to sú mu tie dve najhlavnejšie prikázania, ktoré preňho všetky ostatné v sebe obsahujú; na tie prisahá, za tie žije a mre.

Keď sa liberálovi do vrecka hodne sype tých dudkov, vtedy on nemá kedy pre štrngot zlata pozorovať na hlas zákona a na kliatbu trízneného národa. Ejhľa príklad: Na južných stranách Uhorska úradne dokázalo sa, že židia pri požičke obilia viac sto sedliakov o majetky priviedli. Židom nestalo sa nič, lebo odvolali sa, že tieto jejich počtivé «kšefty» patria pod súdobníctvo jejich židovskej bursy. Lebo máte vedieť, že židovská bursa má právo v istých otázkach aj dľa svojich zákonov a stanov súdiť. A takto súdila aj o židoch-úžerníkoch dolno-zemských a rozumie sa, zastala sa ich a teraz nestačia tam exekútori predávať sedliacke majetky pre úžernícke-židovské dlhy.

No už takéto vynímečné poriadky trpeť kvoli židom, to je už len predsa strašné otroctvo!

Ludák Major v tejto veci interpelloval na sneme; a čo myslíte, že sa úžernikom-židom volačo stane? No jako-že! Ešte len to by bolo treba, aby páni liberálni vlastiotcovia nedali židovským zlodejom pokoja a ratovali tú — jako oni hovoria — «neokresanú massu» kresťanskú!

Síce je to už samosebou smutno, že v tejto veci bolo treba vôbec interpellovať. Veď predsa máme zákon a je ten zákon dostatočne jasný, aby sa na základe neho židovské úžery trestali mohli.

Počujte-že ten zákon:

«Kto núdznosť, lahkomyselnosť, alebo nezkúsenosť iného použijúc s takými podmienkami požičiava ... že vzhľadom na okolnosti pádu medzi

posluhou a odsluhou je nápadný nepomer: ten prečihá úžery spácha a žalárom od jedného po šesť mesiacov trvajúcim a peňažnou pokutou od 100 zl. po 2000 zl. trestaný byť má.» Toto je zákon. No však by to ešte obstálo s ním.

Ale ja vám nato volačo poviem — lenže sa mi nesmejte: Či ste už reku ktorí videli takého žida, ktorý by bol pol roka sedel, alebo dve tisícky pokuty platil zato, že použijúc núdznosť, lahkomyselnosť, alebo nezkúsenosť volakoho, dal mu úžernícku požičku? Nuž povedzte mi, koľko že ste videli lakých odsúdených židov pre úžeru, čo? Iste ich je nie tolko, ako tých, čo si musejú sedieť pre kvôčku.

A takto veru s tými zákonmi aj bude, zakaiaľ naši zradcovia, liberálnych papáčov pri voľbách podporovať budú. A takto to bude aj s inými, ba s každými zákonmi, že všetko musí byť len pre židov a pre ich poslucháčov pánov, a tiež všetko len proti tomu ubohému kresťanskému sedliakovi, alebo jako oni vás nazývajú proti tomu «hlúpemu Janovi, chrapúnovi neokresanému!!»

Hja, veru všetko pre židov a pánov a všetko proti vám. Žid keď úžerí, to sa nedá dokázať; ale keď tebe vbehne sliepka pod kabanu, sedieť môžeš aj dva roky. Žid keď chcel s pálením bohatnúť, to sa musely všetky malé kotlíky sedliacke zkyňovať; ale keď kresťanský spolok žiada právo predávať sebe liehoviny, nedaj Bože toho práva dostať ani tuším keby ste hneď k samej Jasnosti cisárskej a kráľovskej o to modliť išli. Vy keď odchodíte s prázdny m vreckom za more a posielate milliony do kraju, ste zato nezdarní vlasti-zradcovia; ale keď tulač hladná rumunských židovských pijavíc prichodí k nám s pomocou liberálov tučniť a bohatnúť, to ich celá maďarská šľachta na čele s Bánffym vítala s koláčmi, vínom a 140 tisícmi akožto najvernejšie dietky vlasti. Vy keď v rýchlosti rozzlobenia bránite sa s kolom, vopchajú vás na roky do «háreštu», ale keď sa papáči posekajú šablami alebo zavraždia pištolou, schovajú ich na niekoľko dní, aby si dobre povôliť a sa vyspať mohli. Židovským novinárskym spolkom, školám a kostolom otvárajú sa ešte aj biskupské pokladnice; ale keď by sedliak chcel katolícky kruh s knihovnou, nedožiješ sa žiadnej podpory od nikiaľ. Na židovské čarbaniny dáva vláda s vašich grošov strašne tisíce a ľudový časopis ani len tej karty železničnej nedostane, čo

každý židovsko-novinársky chlapčisko má. Vy keď si chcete pomocný spolok utvoriť, nestačíte na štemple platíť a židovská bursa má u seba obrat peňazí celej krajiny a neplatí temer ani haliera. Nám keď chlapcov zarezujú a sv. kríže lámu, ešte my obstojíme pri tom zle; ale žid keď posmechy vystrája s Ježiša Krista v kalendároch a obrazoch, je pred liberálmi nevinným baránkom.

Ale kto-že by stačil všetko to opísať? To by sme s tým tuším ani na koniec nemôhli prísť. — Nieraz, lež sto a storaz dokázali liberáli že sú rozhodne proti kresťanskému ľudu a chcjú nad ním, jako nad nevolným otrokom panovať pomocou židov, slúžnych a notárov. Všetky zákony a všetky pohyby liberálnej politiky smerovali vždy tak, aby sa židom čím volnejšie ustlalo. Bánffyho divokosť bola pre židov; civilné sobáše nastaly pre židov, aby sa vraj s nami i rodinne pomiešali; kapcelparagraf je pre židov, aby si ten farár nemôhol ovečky svoje hájiť pred židmi; nový volebný zákon s ustálenými furmankami je pre židov, aby židovskí krčmári mohli ešte lepšie ksefty pri voľbách robiť; spriahnutie sa Apponyho strany s liberálnou a chovanie sa krotšie ministra Szélla je len pre židov, aby sa ten sotročný národ neprebudil.

Tu nám však nič nepomôže len jedno: aby sme sa pri voľbách postavili proti strane papáčov a židov ale do chlapa! Hanba tomu, kto pôjde za zradný groš lebo pijatiku jako to ošipané keď mu kukuricu trasieš pod rypák. Hanba tomu, a spravodlivý súd Boha na ňom, lebo svojou lakomou pažravosťou zpotvorí na sebe obraz boží a nás do uepredvidaného nešťastia a biedy privádza!

Edvard Sándorfi.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

40 korún. Spolok sv. Ruženca v Žiline; po 20 korún. Obec Žilina, Vzájomná pomocnica a Štefan Tvrďý; 14 korún Alžbeta Čelko; po 10 korún: Rudnay István, Milecz János, Folkmann Pál, Demeter Gyuresánszky dekan, Tvrďý Jozef kaplán, dr. Hammerschmied Alojz, Kardoss Géza Viktor kaplán, Gyuriss Józsefné vdova, Terezia Kempný, Jozef Mráz, Zsided András, Bartáky Anton, Adamicza József, Gáli J. katechete, Karasz József, Gaspárecz István, Priszuda Pavel a Vinco, Jozef Čelko, Matej Rohár z Ameriky, Jozef Rohár z Ameriky a Georg Majerčík z Ameriky.

11 korún: Gyuresánszky Gašper; 7 korún: Jozef Belyák; po 6 korún: Rek Ján, dr. Kubica Ján, Béli

Michael kaplán, Mihalúsz János, Jan Schefcsik, Rippel Antal, Adamicza Ede.

Všetkým šľachetným dobrodincom srdečné: «Pán Boh zaplať a vynahraď!»

Alex Frátrík, farár višňovský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Je nápadné, jako sa páni liberálni vlastiotcovia zrazu začali zaujímať o svoje okresy. Poznať, že prichodí už piaty, posledný to rok ablegátstva. Aj sám minister Hegedüs neprestajne cestuje po krajine. Hneď majú liberálne schádzky a telegrafujú ministromi dôveru, hneď zase minister im milostive odpovedá. Ohlasujú sa liberáli a poznávajú sa jako roztratené jarabice.

No ani ľudová strana nespí. Na sneme Zichyho návrh a Rakovszkého reč veľmi mrzí vládu. Ale akokoľvek chcela vláda kľučkovať, nebola vstave sa vykrútiť a musel uznať každý, že boli páni liberáli proti Rakovszkému nemožní. — Aj na vidieku badať šírenie sa ľudových zásad. V minulú nedeľu v Himesháze na ľudovom shromaždení súčasťnilo sa mnoho tisíc osvedčených ľudákov. A pekne to bolo, že kňaz a veriaci prichádzali na shromaždenie pekne spolu. Aj sám slúžny Jeszenszky bol prekvapený tým poriadkom jako ho ľud zachoval.

Vojna v Číne.

Podávame zas čiastku listu nemeckého vojaka, ktorý na rozkaz svojho cisára a pána importuje do Číny civilisáciu západnej Európy nasledovným spôsobom: «... V bojoch nášho bataillonu v okolí Pekingu nemôžem brať účasť — píše matros — čoho ale ani neľutujem. Veď tieto boje sú jednoduchým vraždením. Kde-tu potulujú sa malé bandy boxerov, ktorí, ak vzdorujú našim vojakom, bývajú nemilosrdne postrieľaní. Zajatým Číňanom kážu vykopať jamu a kľaknúť pred ňu na kolená, aby, keď strelíme doňho, svalil sa priamo v svoj hrob. Po mestách, ako Manton, Tun-Čzaj, Jan-Czun a druhé, kade naše bataillon prešly, všade videl som mrtvolu po uliciach. A koľko mohlo ich byť zasypaných pod rozvalinami zhorených domov? V našejrote sú i takí šuhaji, z ktorých každý zahlušil aspoň desať Číňanov. Včera zaujali sme nové mesto Lian-Čan-Čun. Naša rota stála pred bránou, cez ktorú s druhej strany hnali Číňanov rovno pred pušky našich vojakov. Bol to úžasný obraz! Tu nachodí sa teraz korrespondent «Kreuz. Zeit», ktorý vypytuje sa na všetko a naši ľudia rozpovedali mu celú históriu».

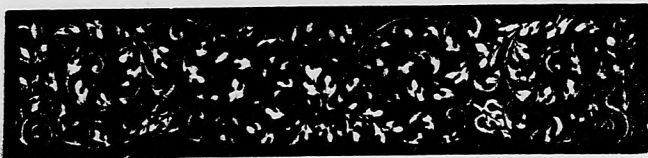
Krüger na ceste.

Pavel Krüger, predseda transválskej republiky už cele vyzdrazil a na lodi «Gelderland» dňa 15. t. m. pohl sa z Port-Saidu do francúzskeho prístavu Marseille, kam

dorazí v nedeľu dňa 18. t. m. Úradné víťanie vystane, lebo anglická vláda už oznámila francúzskej, že anektovala Transvál. Ale táto okolnosť nebude mať za Búrov oduševňujúcich sa Francúzov, aby «jednoduchého Búra» prijali čím najokázalejšie s výrazom vrelej sympatie. V Marseille tým cieľom utvoril sa výbor, ktorý uvíta Krügera pri vystúpení na francúzsku pôdu a potom v hoteli «Noailles,» kde sa Krüger na jedon-dva dni ubytuje, usporiadaný bude k počte Krügera bankett pre 400 osôb. K slávnosti privítania Krügera hlásily sa početné spolky a korporácie rozličných tried spoločenských. Francúzska vláda v obave, že sa v Marseille môže odohrať veľká protianglická demonstrácia, porobila ďalekosiahle poriadky a svojich úradníkov napomenula, aby sa slávnosti uvítania zdržali, lebo je reč len o privatej osobe.

Návrh zákona o investičnej požičke.

Minister financií *Lukács* najbližšie podá snemu návrh o požičke na investície. Návrh zákona bude žiadať dovolenie úveru zväčša na rozličné stavby, ktoré chcú previesť ministerstvá obchodu, náboženstva a vyučby, pravosúdia a financií. Návrh ešte pred uplynutím tohto roku bude pojednávaný v obúch domoch zákonodarstva. Obnos, ktorý sa má obrátiť na investície, dľa návrhu prevyšuje 31 millionov korún.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Ludáci Zmeškál a Molnár zase trochu poklepali na prsty vidieckým liberálnym bašikom.

Zmeškálovi dával ministerpredseda odvetu na jeho podatú interpelláciu o pánu notárovi ochodníkom, ktorý mal zfalšovať menoslov voličov. Ministerpredseda zahováral pretriasanú špinu ako už mohol, ale konečne predseda uznal, že to veru v poriadku nebolo, len treba ešte vyčakať koniec vyšetrovania.

Z reči pána Zmeškála dozvedeli sme sa o nepeknej novine z okresu čačanského. Že tam vraj vyslanec Ráth svobodné cestovné karty rozdáva katol. kňazom, aby sa mohli kedykoľvek rozvážať na čiare košicko-oderbergskej a to ešte na prvej klase. A že vraj okrem troch štyroch katol. kňazov, ostatní všetci majú už také karty. Ale my myslíme, že to aj všetko tak pravda nebude. Veď čačanskí boli prví ľudáci, dali utešený príklad celému svetu pri poslednej volbe: neni teda možno aby tento ľud jeho vlastný kňaz za chrptom s pánmí klamal. To si ten ľud doista väčšej úcty zaslúžil.

Jánovi Molnárovi tiež odpovedal ministerprepseda v záležitosti ľudových shromaždení v Sedmohradsku. Ako už známo, našlo sa tam tuším 18 opilých vitúzov, ktorí

svojim revaním prekážali ustavične rečníkov našich, a prítomný slúžny ani sa neobzrel, mohli robiť čo chceli. Teda pán ministerpredseda odpovedal, že vraj o tej veci jeho úradné medzitká trochu ináč hovoria. (Škoda Vás pane minister! Čože má hádam to vaše úradné medzitko, teda ten podžupan alebo slúžny sám na seba hanu kydať? To nedožijete!) Ďalej hovoril, že vraj slúžny nemôže rozkazať, aby pozorne očúval volakto rečníka, keď ho nechce. Aj to je reč od ministra! Nech by to len mal ten slúžny proti ľudákovi voľačo robiť, veď by hneď vedel čo má robiť. Boli by aj žandári, refaze, broj, strel hneď, o tom niet pochybnosti.

Snemovňa velmožov.

Tu predstavil sa novovymenovaný predseda gróf Albin Csáky, bývalý kultusminister a prvý pôvodca cirkevopolitických novôt. Hlavným predmetom zasadnutia bol zákononávrh o inartikulovaní (vpísaní) sňatku dediča trónného.

K návrhu prehovoril gr. Ferdinand Zichy. Hovoril s obviklou múdrosťou. Zazlieval ministerpredsedovi, že upodozrieva ľudovú stranu hneď z toho, že je podlizačná oproti kráľov. domu, a hneď zase naopak z toho, že je úkladná. Starý gróf hovoril zreteľne a rozhodne. Preto aj ministrapredseda Szélla sa to trochu ostrejšie dotklo, a on s patrnou nespokojnosťou sa usiloval seba brániť, pri čom ľudákov znovu napádal.

Jaké kalendáre máme kupovať?

Veľmi odporúčame «**Sväto-Štefanský kalendár**». Vydáva Szt. Gellért nyomda, Budapest, VIII. Práter-utca 44. Kalendár tento je už dosť z predošlých rokov známy našim cteným čitateľom. Čo sa zovňajšku kalendára týče, bude on veľkolepým a prekvapí tohoto roku ct. odberateľov. Ale aj obsahom bude sa líšiť od všetkých iných kalendárov. Lebo okrem náboženských článkov sú v ňom aj také, ktoré ubohého ľudu až veľmi z blízka sa dotýkajú a sú v ňom také pravdy hlásané, ktorých nikde inakde nedočítate sa. Pritom utešené rozprávky a obrazy činia tento kalendár skutočne drahocenným. Ináč poznamenáme, že prezrel a prepracoval ho Ed. Sándorfi, redaktor «Kresťana». Vyznáme sa, že by nám bolo veľmi vzácné, keby ct. čitatelia naši usilovali sa čo najviac rozšíriť kalendár tento, aby naše pravdy a ponosy ozývaly a pretriasaly sa po všetkých kútoch našich ubohých Rodákov.

Cena jedného výtisku je 30 kr. (60 hal.), 10 výtiskov 2 zl. 50 kr. (5 kor.), 20 kusov 4 zl. 50 kr. (9 kor.), 50 kusov 11 zl. (22 kor.) už aj s poštovou trovou ak peniaze napred pošlete.

V tom istom duchu písaný je aj «**Kresťanský ľudový kalendár**» s utešenými obrazmi a rozmanitým obsahom. Cena tohoto je len 25 kr. (50 hal.), 20 výtiskov stojí len 3 zl. (6 kor.), 50 výtiskov len 7 zl. (14 kor.). Tieto výborné dva kalendáre dostať len u «**Szent-Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-utca 44.**

Schopnejší čitatelia našich novin mali by sa chytre obrátiť s objednávkou a hromadne kúpiť tieto kalendáre. Mali by nielen zásluhu za dobrú vec, lež mohli by si pritom aj dačo zarobiť, keby tak po nedieľkách predávali známym svojím kalendáre tieto po kuse, veď je v dnešný čas každému platný ten groš.

Kresťanská čel'ad'.

Prevelebný pán Redaktor! Ráčte týchto pár riadkov v «Kresťanovi» uverejniť; moja srdečná žiadosť je, aby si ich zvlášte tí kresťanskí katolícki rodičia prečítali, o nich uvažovali, a dľa nich sa i zachovávali, ktorí svoje dcéry dávajú židom do služby, a nech si čítajú a o nich rozmýšľajú i tie ženy a devy kresťansko-katolícke, ktoré radi u židov slúžia.

Cirkev Kristová, naša to sv. katolícka cirkev jako najlepšia a lásky najhodnejšia matka, starostlivá o spásu svojich dietok vydala zákony, dľa ktorých sa my katolíci voči židom, v obcovaní so židmi zachovávať máme. Medzi tými zákonami je i nasledujúci :

«Prísne sa zakazuje, aby kresťanky slúžili u židov za kojné t. j. za dojky, za pestúnky dietok a za slúžky.»

Dľa toho zákona cirkevného ženám, devám kresťanským neni dovoleno, neni svobodno u židov slúžiť. Sv. cirkev katolícka má dôležité príčiny, pre ktoré tento zákon vydala a ho zachovávať prisne naložila a síce pod trestom vyobcovania z cirkvi.

Medzi tými príčinami hlavná je táto : «Žid *olupuje* kresťanské devy, ženy, dcéry *o česť*». Pred židákom neni žiadna ženská, ať si je ona slobodná, devojná, lebo vydatá nikdy istá. Ktorá raz k židovi do služby vstúpi, tým sa židovi zcela zapredáva. Žiadne na dačo síce, hodné, poctivé, nábožné, bohabojné dievča k židovi do služby neide, dobre vie prečo !! Ktorá do služby k židovi ide, u žida slúži : je ztratená. Smele povedám, že málo ktoré dievča, ktoré u žida slúžilo, mohlo by sa podívať smele človekovi do očí, a keď sa opýtame, čo si vyslúžilo, obyčajne to býva nejaké — «židatko».

Hanba, veľiká hanba a potupa je to pre nás kresťanov! Skutky také zakazuje zákon Boží, a dľa výpovedi sv. Pavla apoštola nemali by sa ani menovať medzi kresťanami, a ja pýtam sa : koľko židoviek upadlo do podobnej hanby s kresťanami? — Kiež by sa i dnes zachovávaly zákony cirkevné, ktoré zakazujú kresťanom domy židovské navštevovať a dcéram, ženám i devám kresťanským u židov slúžiť! Škoda, preškoda, že na tieto cirkevné zákony kresťania nedbajú, ich nezachovávajú. Ale jakože ich budú a môžu kresťania, veriaci zachovávať, keď o nich nevedia, a akože môžu vedieť, keď im kňazi tie zákony neohlasujú, ani sami kňazi tie zákony nezachovávajú. Znáam katolíkov, ktorí židovské domy, židovské krémy navštevujú, ktorí sú so židákami intímni pajtáši, s nimi sa bratričkujú, snimi si tykajú, s nimi sa kartujú, s nimi si s vínom naplnenými pohárikami štrngajú, zdravkajú, toastujú, s nimi hodujú ; ba áno, známe i takých kresťanov, ktorí so židovkami pri muzikách tancujú, židovkám ruky bozkávajú, s nimi sa zabávajú a židov vychvaľujú jako svojich najlepších priateľov. Takito katolíci a takito katolícki kňazi ovšem neohlasujú, ohlasovať nechcejú veriacím tie zákony, ktoré nám cirkev svätá voči židom zachovávať vydala, a veriaci, keď o nich nevedia, ich zachovávať ani nemôžu.

Slavnej pamäti Pápež Pius IX. roku 1861. rozkázal

biskupom a kňazom : aby tie zákony, tie nariadenia cirkevné veriacím ohlasovali, a že tie zákony od veriacích pod trestom vyobcovania z cirkve, od biskupov a kňazov ale pod trestom suspensie (vyzdvihnutia z úradu) zachovávané byť musejú. Dľa tohoto rozkazu Pia IX. koľko veriacích za našich časov muselo by byť z cirkvi vyobcovano a koľko biskupov a kňazov u nás v tomto našom sožidovštelom, sozedenárštelom orságu suspendovano?!

Reknul som, že kresťanská žena, deva, ktorá u židákov slúži, obyčajne si vyslúži nejaké — «židatko». A čo z takových dietok obyčajne býva? Zkúsenosť nás učí, že nemanželské dietky bývajú zanedbávané vo svojom vychovávaní, a k čomu také dietky dospievajú? Dietky dedia po rodičoch vlastnosti ducha. Jakým bude jedúce to dieťko, jehož otec je smilný, cudzoložný žid? Často také dietky pripádajú obci na obťažnosť. Toto je nové požehnanie, ktoré nám židia prinášajú. Židovské domy, židovské krémy, židovské tovarne a fabriky sú cintoríny mravnosti.

Preto kresťane milý! Jestli e te i len iskerka lásky v srdci tvojom ku Pánu a Bohu tvojmu Ježišu Kristu a ku Jeho sv. cirkvi dutná, varuj sa židov, nenavštevuj jejich domy, nenavštevuj židovské krémy peleše to nemravnosti, peleše lotrovské, varuj sa intimného obcovania, priateľstva so židmi, úhlavnými to nepriateľmi Pána nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, a tak i úhlavnými nepriateľmi kresťanského ľudu. Vedz kresťane milý! že žid kresťanský ľud náš kde a jako len môže pripravuje o vieru. Lebo koho chce žid čo najviac využitkovať, toho pripraví najprv o vieru, a tedy je takový človek výdatným nástrojom k plneniu chůfok židovských. Človek, ktorý je v styku so židmi, často, aby so židami držať mohol, zapiera svoju vieru a hanbí sa zaňu, a zostáva kresťanom len podľa mena ; o plnení kresťanských povinností u takového človeka nemôže byť ani reči, ba áno, jak nás to smutná zkúsenosť učí, takový človek ľahá so židami za jeden remeň proti Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi, takový človek je s telom i s dušou hnusný, ohavný, podliacký, všetkého opovrzenia hodný žoldnier, pacholok, otrok židovský.

Preto milý kresťane! varuj sa židov, varuj sa zvlášte krčiem židovských, týchto pelešov všetkej nemravnosti.

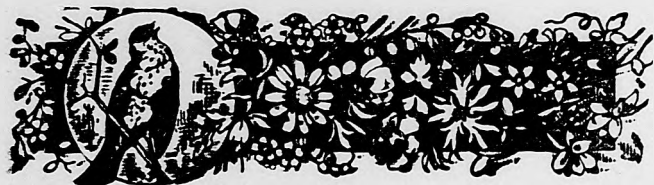
Vy však rodičovia, otcovia a matky kresťanské, dajte pozor, jako zretelnicu oka vášho chráňte dcéry vaše pred židami, nikdy nedovoľujte vašim deťom, vašim dcéram do služby ku židom, vedte, žeby ste si tým hroznú zodpovednosť pred súdom Božím a prisny trest a pomstu božiu na seba uvalili. A vy ženy, devy, dcéry kresťanské chcete-li si zachovať vašu poctivosť, váš pannenský veniec, ani len nepomyslíte na službu ku židom, tým menej aby ste ku ním do služby vstúpili, a trebárs by vám i väčšiu mzdu, plácu sľúbili, nedajte sa tým zviest, aby ste ku ním do služby išly, bo máte vedieť, že žid nič zadarmo nedá a napokon by ste si tam vyslúžili trebárs dáke — «židatko».

A vy poctiví mládenci kresťanskí! prijmite moju dobrú radu : ku židom nikdy do služby nevstupujte, a

také dievčatá, ktoré u židov slúžia, za manželky sebe neberte; bo vedieť máte, že také devy, ktoré u židov slúžia, zo sta sotva jedna sa najde, ktorá by si bola zachovala svoj pannenský veniec, svoju pannensku poctivosť, a trebárs by sa i zdala pred svetom byť poctivou, pred Bohom poctivou není. Už práve preto nie, že slúži u žida hanebne pošliapala zákon cirkevný, ktorým cirkev svätá zakazuje ženám, devám, dcéram kresťanským u židov slúžiť, dokazuje taková deva, že jej je milejší žid, nežli jej duchovná matka svätá cirkev Kristová. Takové manželstvá zriedka kedy bývajú šťastné.

Nie bez príčiny tedy zakazuje cirkev svätá ženám, devám, dcéram kresťanským u židov slúžiť.

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

BESEDNICA.

V noci.

Zhasnuly slnka žiarne lampády,
V spočinok sberá sa ľud dedinky,
Vánoček tichý vesnúrom vanie,
Všade mier svätý, nečul hlas pinky;
Jak krásne teraz, keď nejst svetla
A myseľ moja v diaľku zalietla.

Tisíce hviezdíc jasá na nebi,
Tešia sa mdlému chodu meriačka,
Ony sa chvália svojim jasotom,
Kým sa on v žiari slniečka plačká,
Prišerne zjavy v lesnatej strani
Tiež mámia ľudí (bajka ich bráni).

Krásna je noc v svojej velebe,
Príroda, keď si vo sne podrieme,
Keď ticho všade vládne hrobové
A vtačí spevnej ústa tiež nemé,
Keď nečul zvučný hlások slávika,
Len šepot listia v diali hájika.

Rád sa ja zieram za jasnej noci
V púte nejednej žiarnej bludice,
Spomnie si v duchu na Pána moci,
A slze vlašia skropí mi líce;
Rád ja hľadím v jasnosť blankýta
Keď oko moje hviezdičky číta.

Prelestne duši mojej úbohej,
Keď sama len bdie, sama len sama,
Nikto neruší jej tajné stezky,
Nehľadí vo pred, kde hrb, kde jama,
Lež svojou cestou kráča k účelu
Ktorý si vytkla ku svojmu dielu.

A hľa už miznú švarné družice,
I včúľ ich mesiac sprevádza blädý,
Ony švitoria mu hláskom tichým
On sa teší, že môž' na vohľady.
Len ja samotný sedím v chyženke.
Nemôžem, nesmiem k mojej milenke.

Nemôžem, nesmiem, bránia mi ľudia,
Že ja chudobný a ona v zlate,
Že ona svetlo a ja tma noci,
Že žiť ideám sú moje trate:
Zrieknem sa radšej bozku tvojich úst
Pracovať budem v nivách rodu púst.

A hľadím oknom ta do prírody,
Hlava mi padne na dmúcu sa hrud',
Myseľ nemyslí, srdce necíti
Duša nečuje, ako volá ľud,
Nie ver necíti, cítiť nemôže,
Len ústa šepcú: zehnaj ó Bože. *Slavinský.*

Politická rozdielnosť mienky a difference medzi Cvajfúsom felčiarom a Zaoskom sedliakom.

Cvajfús: Odpusť mi, keď musím povedať, že tvój politický obzor je len veľmi obmedzený. Ty vždy vychvaľuješ svobodu a práva občianske, ktoré v praktickom živote fajku dýmu nestoja. Na papierí sú tie volebné paragrafy síce pozlatené, aj tá svoboda s jej právami sú tiež na papierí pekné a ligotavé, len že keď sa to s nimi tak má, jako s obrázkovými katalogami a cenníkami semiačkovými, v ktorých najdeš pekne namaľované obrovské karfioly, centové hlavy kapustné, mrkvu a uharky v hrúbke ľudského stehna nakreslené, lež keď si tie semiačka kúpiš a ich zaseješ, vyjde ti z toho nejaký neforebný zelený zázrak daromnej plodiny, a ty potom frleš, sa hneváš, že to není také, ako v tom cenníku obrázkovom namaľované a opísané stojí.

Nuž práve to tak býva s tými volebnými právami a svobodou, ktoré sú nie vôľa národa, ale len vôľa násilného, krivonosého fázóna liberalismu, ktorými sa často kšeftuje ako s nejakou liščacou kožkou. Teda vychválená suverenita, samostatnosť národov, alebo a «nép szava Isten szava» — hlas ľudu hlas Boží — sú len škarupiny prázdne liberálnych veľkohubých frások, ktoré len do takého krámu pasujú. Hm! ľud, ľud! on je zväčša na konštitúciu nezralý, nespoľahlivý, niekde aj neschopný; mnohý nemá pochopu o statočnosti slova, svedomia a charakteru a preto političní chytráci, šibalcí, čo oči zaslepujú, držia ľud za nemotornú massu, s ktorou sa dajú politické figle vystrájať pod zásterou zákonitosti.

Vypisujte najpekné články o svobode, o právach, vysvetľujte práva, poučujte, behajte sem-tam, len to zbadáte, že mnohí vám zdezantirujú do táborov filištinských, idú ako teliatko hoc za kým za hrskou trávy, za bryndzou a capovým gulášom. zo pálenkou, za starými virštlami,

za zlatkou, za sľubami a často i za strakami, ktoré im na kôloch ukazujú.

No vieš, taký človek potom nenie politickým konštitucionálnym občanom, ale mimokonštitucionálnym teliatkom, ktoré za trochu futrášom beží bez mysle. Ja som také občianskej svobody teliatká poopijané videl na varínskej voľbe, kde cibilní krivonosí husári jedno opité stádo takých teliatok medzi sebou viedli a stráži, by im nezutekali. Bola to hanba ľudskej dôstojnosti a svobody konštitucionálnej vidieť také užívanie svojho práva.

Vola aj malé dieťa prútkom zavrúti, zaženie a pred sebou ženie, kde sa mu ľúbi, lebo chudák vôl nemá povedomia o svojej sile, ináč by sa veru nedal od dieťaťa prútkom naháňať; ale že konštitucionálni občani, ktorí znajú svoju silu, silu svojho práva, svojej svobody zákonom ubezpečenú, dajú sa tak nadužívať od krivonosích chlapčísk, volebných aranžérov poháňať, to je smutná vec! Ak oni zbadajú fľašku, môžeš ty potom za nimi kričať, ako Dávid kričal za svojimi, keď utekali od Boha: Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus! čo to znamená, to ti pán kaplán povie. My Slováci nemáme ešte sväté Písmo slovenské a každý ho nesmúce prekladať bez dovolenia rímskej sv. stolice, preto ho ani ja nesmiem svojou auktoritou tebe na slovenský prekladať. A biskupi slovenských veriacích o tom ani počuť nechcú, by ľud slovenský tiež mal autentické preložené sv. písmo a potvrdené svätou stolicou apoštolskou neomýlnou, že však im to nenie treba a keď chcú, majú preklad maďarského Káldyho alebo českú husitskú bibliu. Preto aj jeden pán biskup písal pastiersky list na farárov ľudu slovenského, by Slovákom maďarsky kázali, maďarsky v kostole sa modlili, maďarsky katechisovali a aj maďarsky spievali — pre akýsi «egyöntetüség» tak, ako aj apoštoli galilejskou rečou kázali Arabom, Elamitom, Rímanom, tým, ktorí boli z Libie, z Kappadocie a prichodci (zaiste Česi) a tí ich všetci rozumeli. Ponevác ale ten pán biskup nechcel garantovať, že Slováci budú rozumieť maďarskú kázeň, farári odložili listok jeho na stranu. A aj v Ríme sa dožúvali preto a skoro vyhresili toho biskupa, čo chcel na silu apoštolské zázračné časy uviesť.

Druhý pán biskup sa tiež nepekne vyslovil v jednom liste ku Hebrejským, že by tá neumelá, teda sprostá massa ľudu jeho veriacích sa ani len nevyprávala o jakomsi Janovi Čechlanovi, ktorý bol z ľudovej stránky, a aby kňazi tíšili tichý ľud, a žiadného neдрáždili . . .

Zaosek: No, Cvajfúsko, to tebe ani neverim, lebo svätý Pavel biskup-apoštol, ktorého nástupca je ten pán biskup s tou svojou neumelou (tudatlan néptömeg) massou ľudu, sa o kresťanoch veriacích takto vyslovil: «Neviete vy, že ste chrám ducha svätého?» a «svätým» ich nazýval. Ten istý sv. Pavel biskup-apoštol takto písal v 2. liste ku Koriatským XI. 19. a XI. 1. Bratia! radi znášajte nemúdrych, ponevác ste sami múdri; teda ich múdrymi nazýva a nie neumelou massou! a že sú tichí, lebo nemúdrych znášajú a trpia. — A o sebe hovorí ďalej: «V čom kto smie, (v nemúdrosti pravím) smiem

i ja», teda tak šetrí veriacích, že radšie sám o sebe hovorí, že v «nemúdrosti pravím» — «židia sú, i ja, izraeliti sú, i ja». Môže byť, že v Ríme by sa na tieto slová nahnevali na takých biskupov, keď by to ktorý vo včulajších časoch bol povedal. Aj pán Ondrej Rojko sa žaloval slovami sv. Pavla z toho istého lista: «Od židov som päť ráz štyridsať bez jednej dostal», a preto ho v Ríme nevyhresili, lebo svojim veriacím pritom nenadával, že sú sprostá massa.

Cvajfúsko, ja ťa rozumiem, viem, čo asi chceš povedať, že tá naša ľudová strana nemá bohatých cirkevných vodcov, teda že i tak mnoho nestojí! že na našej strane sú zväčša chudobní duchovní ako vodcovia, to je vec prirodzená, lebo oni sú zväčša z ľudu, s ľuďom žijú, s ľuďom znášajú farchy, kríže, nedostatok, chudobu, zapovrhnanie, posmechy. Keď ľud trpí, trpí ich duchovný tiež, keď ľud hladuje, aj on berie účasť v tom; keď ľud nemá, ani on nemá. Ktože zastane ľud? Boháč nie, lež priateľ ľudu: kňaz. Spasiteľ sa vždy najviac medzi ľuďom zdržoval, jeho biskupi boli z ľudu. Sv. Pavel apoštol bol kadlec na pokrovce, ako to sám hovorí — iní rybári. Veľkí páni, farizeji, zákonníci, pisári s nimi neдрžali, ba ich prenasledovali, ako aj včul. Že mnohí z duchovných s ľuďom neдрžia, nuž to sú lebo bohatší, a bohatí len s páni držia alebo, vieš, nech je medzi nami povedano, mnohí hľadajú tituly, masné kapituľské chovánky, zlaté retiazky, prstienky a všeliaké červené šatové náradia. To je, vieš, krehkosť ľudská. A také veci sú u ľudovej chudobnej strany nie k dostaniu.

Vieš, ja nikoho nesúdim, nech každého Boh súdi; ale to ti poviem, že aj ten Iškariotský má svojich, čo sa tiež chodia opytovať: čo mi dáte, aký titul, akú čapicu, aký postriebrený kutač do ruky, alebo aký hrnček so smätankou?

Takýmto ty never, to sú farizeji.

Niektorí takí duchovní sa aj držia za múdrejších nad ľudových kňazov, keď sa oni môžu pritref ku liberálcom, kde im zaiste nádej zazelenie.

Našli sa aj niektorí, čo čakali perského šacha-kráľa v Prešporku v nádeji, že dostanú rád Horúcej pece babilonskej Daniela, alebo rád Levovej jamy jeho a titul Kchána s rádom Červenej pantofle spojený!

Cvajfús: Zaosku, no to je už naša ľudská slabosť, sebe také veci žiadať, čo ešte iní nemajú. Za to ty tak rozhorčeno nemusíš rozprávať. Ktože sa ti včul už uspokojí s titulom: gazdičko, susedko, kmotrička, môj dobrý človek, ctihodný, nádejeplný, velebný, tekinteteš atď. Keď dnes je už každy čert osvieteným? To je darmo, ľudí smrť až v hrobe uspokojí, keď všetky šabraky na kopu pohádže.

Zaosek: Cvajfúsko, no, no, ty už páchneš tým liberalizmom, už vyhováraš tie slabosti tej ľudskej márnosti, už sa mi vidí, že aj ty čakáš nejaký titul a rád Zlatého pelendreku na žltej, panádelsósovej farvy stužke čo vyznačenie felčiarke!

Cvajfús: Zaosek, nuž a ty by si neprijal nejaký rád «Niklovej motyky»?

Zaosek: No, ja mám s tebou političný pokoj, buď ty felčiarom, ja budem sedliakom a nechajme politiku väčším figliarom. Ja sa držím ľudovej strany.

Zaosek, sedliak, ľudák.

Hej, už ten chodníček . . .

Hej, už ten chodníček trávičkou porásta,
po ňomž junák teskný chodieval k okienku,
k okienku kľudnému techy loviť, šťastia,
za líčko poštipnúť štebotnú dievenku.

Hej, už to okienko hluché, pusté býva,
nehrkúta v ňom viac zadumaný párik.
Odletel holúbok a hrdlička elivá
čupla si samotná suchý na konárik.

Chvelom na konárku ľútosť, žalosť,
túlavého táže často sa vetrika:
Príde-li môj ľúby, skytne s hrsť radosti?
Umrel duši lestnej, nechce faľse rtika.

Pípuškín.

«Listy Svätého Antona.»

Iste len božskej prozretelnosti máme pripisovať vzniknutie novej pobožnosti ku sv. Antonovi paduanskému. Tá okolnosť, že tento divotvorný Svätý pomáha v hmotných potrebách nielen tým, ktorí sa ku nemu utiekajú, lež spolu aj chudobe, objasňuje nám tú všeobecnú obľúbenosť novej tejto pobožnosti.

Otázka chlebová bola od jakživa taká, že ten kto ju šťastlivo rozlúštil, získal spolu aj dôveru a povďačnosť so strany tých, ktorým sa odpomohlo. Táto dôvera a táto povďačnosť oproti divotvornému Svätému cirkve našej katolíckej isteže len blahodarne pôsobíť môže ku vzkrieseniu oslablého ducha kresťanského. A preto, že aj hriešni ľudia, ba aj inoverci a neverci zkusili zázračnú pomoc nášho Svätého, nás oprávnené môže naplniť tou sladkou nádejou, že ešte aj tí hriešnici a neverci privinú sa ku cirkvi tej, ktorej Svätý divotvorca im v biedach pomáhal.

Preto podujal som redigovať pre slovenských veriacich «Listy svätého Antona.»

Časopis bude riadne vychodiť od nového roku (prvé číslo rozpošleme už ku vianočným sviatkom) na 1-ého v každom mesiaci. Cieľom jeho bude povzbudiť dôveru v zázračnej moci sv. Antona, tohoto Patróna chudoby, pri tom však zaoberať bude sa so všetkými katolícku cirkve sa týkajúcimi otázkami, ba krome týchto budú v ňom aj iné, rozmanité zprávy, aby zodpovedal veškerým duševným potrebám. Vychodiť bude na 16. stranách s obrázkami, bude teda len o poznanie menší, ako je «Krestan». Predplatná cena budú 2 koruny, ktoré posielajte na adresu: Redakcia «Listy Svätého Antona» **Budapest VIII., Szentkirályi u. 28.**

So srdečným pozdravom na všetkých mojich Rodákov a Rodáčky privolávam v Bohu napred! *E. Sándorfi.*

Pút' do Jeruzalema.

Odchod: **6-ho januára 1901** z Budapešte na Rjeku, Terst, Brindizi, Corfu, Fatras, Piraeus, Smyrnu, Rhodes, Beiruth, Jaffu, Jeruzalem — nazad: Jaffa, Fort-Said, Alexandria, Brindizi, Terst, Rjeka, Budapešt.

Ceny do Jeruzalema: **III. trieda 157 zl.**

« **II.** « **340 «**

« **I.** « **430 «**

I. a II. trieda so stravou na loďi a v Jeruzaleme, pre III. triedu len v Jeruzaleme. — Povedie: Gedeon Dömötör, farár v Budapešti, II. okres Bombatér, kde aj programm dostaf.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prílepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bidlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Útok na nemeckého cisára. Z Breslavy telegrafujú: Cisár Vilhelm cestujúc do Veľkej Strelice na poľovku, stavil sa v Breslave, aby navštívil meiningenského princa. Cisár o 1-ej hodine dorazil do Breslavy a keď sa viezol s nádražia s meiningenským princem, zo zástupu obecnstva vyskočila jedna ženská a hodila za cisárom krátku sekeru, ktorú dotiaľ pod ručníkom skrývala. Sekera padla za hintov a oškodila zadné koleso dvorného koča, na ktorom sa cisár viezol, ale neranila nikoho. Ženskú obecnstvo chytilo a odovzdalo policii. Pri vyšetrovaní zistilo sa, že útočníčka je robotníčkou a menuje sa Zelma Schnapke a má 41 rokov; na policajnom úrade soznala, že chcela usmrť cisára. Má sa za to, že útočníčka je pomätená na rozume. Cisár Vilhelm popoludní o 3. hodine odcestoval z Breslavy. Keď viezol sa na nádražie, dvorný hyntov obklopili kirasíri a na uliciach stálo vojsko. Obecnstvo pripravilo odchádzajúsemu cisárovi oduševnené ovácie. Cisár večer došiel do Veľkej Strelice, kde bude poľovať na panstve kniežata Čirského.

Chorý cár. Zpráva, že cár Mikuláš v Livádii ochorel na brušný tyfus, zapríčinila po celom svete veľké vzrušenie, ktoré len vzrástlo, keď došiel telegramm, ktorý oznamoval, že cára otrávil. Či tento posledný má nejaký základ, nevedno no tolko je isté, že stav chorého cára budí veľké obavy. Cárovná zdržuje sa pri svojom chorom

manželovi a vdova-cárovna, matka cára Mikuláša tiež hodlá odcestovať z Kopenhágy do Livádie aby bola pri synovi. Úradné lekárske zprávy vydávajú denne dvakrát rano a večer. Posledná bulletina vydaná 16. novembra predpoludním prezradzuje, že cár má veľkú horúčku. Minister zahraničia gróf Lambsdorff, minister financií Witte, minister vnútorných záležitostí Sipjagin a minister vojny Kuropatkin sú pri cárovi v Livádii.

Rakúske vysoké kňazstvo proti súbju. Rakúski kat. biskupi tieto dni sišli sa vo Viedni a radili sa, akoby zamedzili čo deň širaicu sa súbojovú epidemiu. Viedeňský časopis «Vaterland» prináza teraz resolúciu biskupskej porady. V tomto uzavretí biskupský sbor odvolávajú sa na pápežské bully, synodálne ustanovenia, štátne zákony a sväte písmo, odvolávajú sa i na zdravý rozum, zatracuje súboj a vyzýva duchovenstvo, aby všemožne snažilo sa vysvetliť obecnstvu, jak nemravný je súboj.

Židovstvo v Anglicku. Pri posledných vyslaneckých voľbách v Anglicku bolo medzi kandidátmi 22 Židov. Zvolení boli do parlamentu Židia Cohen, Jessel, Mendl, Lewy, Rotschild, Samuel, Moses, Lasson a Lucas.

Pokrok a humanismus. V «Halberstädter Volkszeitung» vytlačený je list nemeckého vojaka: «1. septembra. Drahá Matka! Nie som v stave opísať, čo deje sa dnes na vojne. Nami páchané vraždenie Číňanov je už prosto bezumné. Zajatých nerobíme, ale všetkých postrieme, alebo, aby usporili sme patrony, poprekáfame. Nedávno kázali nám bodákmi poprekáfať 74 Číňanov, lebo ktorýsi z nich zastrelil našu stráž. Úžasny to bol obraz ako sme ich zabíjali. Končím list v nádeji, že toto vraždenie nepotrva dlho, lebo už zabúdam na to, či som bol kedy človekom.»

Jeho vysosť pán gymnasista. Nemecký cisár všetkých svojich synov posla do verejných školských ústavov. Toto napodobňuje i arciknieža Otto, ktorý svojho syna dal do gymnásia vo Viedni, a síce hneď do štvrtej triedy, pravda s prijímacou zkuškou.

Veľké nešťastie na železnici a na mori. Z Frankfurtu oznamujú: Medzi stanicami Shülheim a Offenbachom srazily sa dva vlaky, pričom kotál rušňa rozhodilo od čoho potom chytil sa jeden vozeň. Všetci cestovatelia, ktorí tu sedeli, počtom 20, zhoreli. Z Loedýna telegrafujú: Z Dublina plaviaca sa loď «City of Vienna» v Bristolskom prieplyve srazila sa s jednou neznámou loďou a hneď utonula. Na lodi bolo sto matrozov, z ktorých sa len jeden ratoval a síce kurič rodom Nemeec. Ostatní 99 tam zahynuli vo vlnách.

Ztrata Angličanov v južno-africkej vojne dľa posledného výkazu je nasledovná:

Nepriateľ usmrtil: 302 dôstojníkov, 2902 poddôstojníkov a vojakov.

Následkom rán zomrelo: 89 dôstojníkov, 893 poddôstojníkov a vojakov.

Zajato bolo: 7 dôstojníkov a 822 poddôstojníkov a vojakov.

V zajatí umrelo: 3 dôstojníci, 90 poddôstojníkov a vojakov.

Následkom choroby umrelo: 155 dôstojníkov, 6115 poddôstojníkov a vojakov.

Následkom nehôd zomrelo: 4 dôstojníci, 145 poddôstojníkov a vojakov.

Jako invalidi poslano bolo domov: 1422 dôstojníkov, 33,077 poddôstojníkov a vojakov.

Celá ztrata Angličanov obnáša posiaľ 46,026 dôstojníkov, poddôstojníkov a vojakov. Toľko totiž soznal sám anglický vojanský úrad War office.

Kurivo. Teraz, keď tak zdraželo kamenné uhlie, dobre je byť na čistom s tou otázkou, že koľko tepla dávajú rozličné kurivá. Nasledujúce číslice dávajú odpoveď na túto otázku. Poznávame, že teplota vzniká pri spálení jedného kilogrammu kuriva znázornená je v hektokaloriách. (Jedna hektokaloria je sto kalórií, totiž tá zásoba tepla, ktorá potrebná je ku prevareniu jedného litra vody majúcej + 4 stupne dľa Celsiusa.)

kgr.	hektokalorii.
1 tvrdého suchého dreva dá	28
1 torfu	38
1 šalgó-tarjanskeho šedého uhlia	48—52
1 pätkostolského uhlia	68—70
1 pruského uhlia	74—78
1 kubičný m. osvetľujúceho plynu	50

Keď uvážime, že kubičný meter suchého bukoveho dreva váži priemerne 4¹/₂—5, mäké jedľové drevo však 3 metrické centy, nuž 1 metrický cent pruského kameného uhlia dá nám toľko tepla koľko 2¹/₂ centa suchého bukoveho dreva, tak že priemerne 1 kubičný meter bukoveho dreva rovná sa 2 centom pruského uhlia. Ponevadž dnes cent pruského uhlia stojí u nás okolo 2 zlatých, na tých miestach, kde jedon kubičný meter suchého tvrdého dreva už porúbaného dostať možno nižšie 4 zl., takýmto drevom kúriť je o mnoho výnosnejšie než uhlím, odhliadnuc i od iných predností, ktoré má kúrenie drevom.

Vážne pre ct. obecnstvo. Müllerov dupplovanoelektromagnetický kríž ači hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku obľúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôslovne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyslovil, lebo jestli na svete učinlivého lieku jesto, nenie možno aby Vás prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lúpaním napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nádeje našu milovanú matku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskej podobná a nemohla žiadnym údom hýbať. Hľadal som utočište u Vášho liečivého aparátu kríža to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvorotýždňovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chvála Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostatočne na srdce klásť každému, kto na také choroby trpí, by sa na Vás obrátil a Váš požeňnaný aparát sebe obstaral. Prijmite pane Müller, v mene našej rodiny ešte raz našu najsrdečnejšiu vďaku a milý Pán Boh nech Vám žehná a za Váš vynález sa Vám odplatí. Značím sa s povďačnosťou a úctou Juro Barth v. r. v Baračke, dňa 18. júla 1900.

Prosa ku láskavým čitateľom Krest'ana!

K rozmnoženiu úcty Srdeca Ježiša, obraciame sa ku ct. čitateľom «Krestana» s tou poniženou prosbou, aby ku vnútornému zariadeniu kostola r. katol. stankovánskeho, ktorého stavba o krátky čas sl. komorským panstvom dokončená bude, nejakým milodarom láskave prispieť ráčili.

Obyvatelia našej obce skoro bez výnimky sú chudobní pri železnici zamestnaní robotníci a pltníci, ktorí v potu tváre vyhľadávajú si svoj chlieb a ktorí ešte toho roku pri stavaní kostola musia zplatiť 5734 zl. (päťtisíc-sedemstotryačtyri zl.) čo výmennú cenu zápražných a rukových dní. Už toto je farcha pre nás nesnesiteľná! Z tej príčiny nútení sme ná základe udeleného nám ministerálneho zo dňa 25. juli č. 78.547 vysokého dovolenia, milodary po krajine sbierať.

Na znak vďačnej uznanlivosti urobili sme základinu na 20 zl. (40 korún) za časné a večné blaho všetkých tých dobrodincov našich, ktorí ku vnútornému ozdobeniu kostola nášho jakýmkoľvek malým milodarom prispievajú. Za týchto sa bude **každoročne** v neurčitom čase **jedna tichá sv. Omša odbavovať** v Stankovanoch, v kostole «Božského Srdeca Ježišovho».

Okrem toho nižepodpísaný miestny farár zaväzuje sa behom jedného roku rátať od posviacky kostola, **20 (dvadcať) tichých odslúžiť sv. Omši** za tých priaznivcov, ktorí na spomenutý cieľ aspoň 50 kr. (1 korunu) obetujú. Poniženú prosbu našu do láskavej priazne ct. čitateľov Krestana ešte raz odporúčajúc, sme s výrazom zvláštnej úcty

Martin Pazúrik,
farár stankovánsky.

Ján Bulják,
kurator.

Tomáš Taraba,
kurator.

DOPISY.

Z vidieku na Dušičky.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Ráče vďačne prijať tie slúbené stanovy, ohľadom ktorých prosím všetkých horliteľov, aby k veci prehovoriť ráčili.

Stanovy kat. spolku spisovateľov slovenských.

Hlava I.

Názov spolku.

§. 1. Milovníci katolíckej spisby slovenskej zakladajú literárny spolok pod menom: «Nového literárneho Tovaryšstva.»

Hlava II.

Cieľ spolku.

§. 2. Nové literárne Tovaryšstvo má za cieľ pestovanie slovenskej katolíckej spisby v duchu vlasteneckom a nadpriateľ kultúrny život Slovákov katolíckych sta dedič niekdajšieho literárneho spolku tohto mena tam, kde to ten zanechal, pre hmotný a duševný dobrobyt Slovákov.

Hlava III.

Sídlo spolku, viecha a pečať.

§. 3. Sídlo «Nového literárneho Tovaryšstva» je Budapešť; viecha jeho znie: «Nové literárne Tovaryšstvo milovníkov katolíckej spisby slovenskej», a pečať má tento istý kolopis.

Hlava IV.

Ústroj spolku.

§. 4. «Nové literárne Tovaryšstvo» záleží zo všetkých tých rozumných ľudí, ktorí nahliadajú nevyhnutnú potrebu vzdelávania sa katolíckych Slovákov v ich národnej reči slovenskej na základe mravopocestnosti kresťanskej v duchu vlasteneckom ku prospechu a sláve všeobecnej civilizácie vlasti našej Uhorskej, a ktorí, nadchnutí týmto presvedčením, či hmotne alebo duševne podporujú dosiahnutie cieľa spolku.

§. 5. Členovia spolku sú: *A)* zakladatelia; *B)* riadni členovia; *C)* podporovatelia; *D)* Činní členovia; *E)* prispievajúci členovia; *F)* odberajúci členovia a *G)* dobrodinci.

§. 6. *A)* Zakladateľom spolku stane sa, kto razom a raz na vždy složí 100 korún do pokladnici spolkovéj, alebo kto podpíše 200 korún a tieto ročne v obnose 10 korún so 4% úrokami splácať bude.

B) Riadnym členom stane sa, kto ročne 10 korún do pokladnici spolkovéj dávať bude.

C) Podporovateľom bude ten, kto jakýmkoľvek šľachetnými prostriedkami cieľ spolku napomáha.

D) Činnými členmi sú tí, čo duševnými spisovateľskými prácami riadne prispievajú budú ku dosiahnutiu vytknutého cieľa «Tovaryšstva».

E) Prispievajúcimi členmi sú tí, čo sa občasne zdarma nejakými duševnými prácami na spolok rozpaľujú.

F) Odberajúci členovia sú tí, čo sa zaviazu každé literárne dielo spolku riadne odberať.

G) Dobrodincami spolku poručenými hmotnými prostriedkami umožnia cieľ «Tovaryšstva» čím výdatnejším spôsobom rozvíňovať, alebo ktorí väčšie zásoby tlačou vydaných prác spolku občasne medzi pospolitým národom rozšíria.

Hlava V.

Práva členov.

§. 7. Všetci vypočítaní členovia spolku majú to právo na valných shromaždeniach spolkových bez zvláštneho povolenia na uverejnené ohlásenie v novinách prítomnými byť, poradou poslúžiť i verejné prednášky držať.

§. 8. Zakladatelia, riadni členovia a činní členovia majú činné a trpné právo voľby a hlasovania okolo spravovania spolkových záležitostí.

§. 9. Všetci členovia spolku budú dostávať diela spolkové za zníženú cenu a sice tak, žeby pokladnice len 10% zisk ostával oproti krámskemu predaju ku jej rozmnoženiu

§. 10. Činní členovia budú dostávať spolkom vydané diela z úcty za darom a okrem toho dostanú za každý tlačný hárok na vydanie prijatého diela 30 korún spisovateľskej odmeny.

§. 11. Dobrodincom odmení sa spolok tým, že ich podobizne na večnú pamiatku a pre vzor budúcich pokoleniam umiestni vo svojej skvostnej spolkovej miestnosti sbierok pamätníkov slovenských.

§. 12. Každý člen dostane od správy spolku jeho jakovosti zodpovedajúcu členovskú listinu skvostného vyhotovenia, za ktorú dľa svojej dobrej vôle popraje odmenu spolku.

(Pokračovanie nasl.)

***

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Ja od prvého čísla čítam «Krešťana», ale veľmi zriedka sa to stalo žeby som bol čítal dopis z Detvy. Preto prosím pána Redaktora jestli bude možno, týchto mojich pár riadkov v našom milom «Krešťanovi» uverejniť.

Naša farnosť počítuje vyše 15. tisíc duší. Kedysi sa gazdovia u nás dobre mali. Mali krásne rozsiahle majetky, pekné domy, plné maštale utešeného dobytka, mali peniaze, slovom dobre sa mali. Aj im Pán Boh pomáhal lebo pestovali vieru pravú v srdciach svojich, boli nábožní, žili v bratskej láske, v kruhoch rodinných, boli mierni a striezliví, pracovití a gazdovliví; dietki milovali a ctíli svojich rodičov a predstavených.

Teraz ale smutný obraz sa nám predstavuje pred naše oči. Všade samá chudoba a nedostatok kam sa len obráti človek. A prečo to? Preto: Keď sa minuli naši predkovia, klesli s nimi do hrobu aj tie staré krásne obyčaje našich predkov. Miesto viery a nábožnosti, samá beznábožnosť; na miesto bratskej lásky trhania rodinných zväzkov; hnev, závisť a nenávisť, zvady, bitky a preklinania, trhania a kusovania majetkov; pravotenia a fiškaloovania a hrozné korheľstvo nastalo tak, že nejedon krásny majetok skrze pravotý prešiel do rúk fiškálov, a skrz korheľstvo do rúk židovských úžerníkov.

Slovom neostalo žiadnej pamiatky po našich dedoch, jedine niekoľko sem a tam pozvracanych stĺpov, na ktorých kedysi stáli krásne maľované brány na čele každého dvoru. Hľa obraz našej Detvy!

Zoslal nám ale Boh pred pár rokmi horlivého duchovného pastiera v osobe pána Štefana Pitroff, ktorý spozoroval úpadok nášho ľudu ako hmotný tak aj duševný. Prvá jeho starosť bola pomáhať svojim farníkom, aby ich na dobrú cestu priviesť môhol, a z dráпов ži-

dovských vyslobodil. Prvé bolo obnoviť chrám boží, ktorý bol už zonedbaný. Dal ho krásne maľovať a skvostne ozdobiť, čo ho mnoho ustávania a obetivavosti stálo, tak že srdce plesá človeka pri vstupe do tak krásnej svätiny. Napomáhal upadnutých svojich farníkov, dobrou radou slovom a skutkom kde ako môhol. Vyliečil mnohých zátvrdivých korheľov. Odvrátil mnohých od tak skazonosných pravôt a usiloval sa stránky na iný spôsob na poriadok priviesť. Mnohé páre, ktoré v hriešnom stave nažívali, svolal a zosobášil. Založil sirotáreň, v ktorej už mnohé sirotky a chudobní starčekovia našli útočisko. Slovom náš pán farár čo horlivý duchovný pastier je velikej úcty hodný, ktorý sa stará o svoje ovečky ako na poli cirkevnom tak aj na poli politickom, ktorý je horlivý ľudák a spolu aj vodca ľudovej strany našej farnosti. Dobré zrno ale nepadlo na skalú, lebo naša Detva znovu ožila a vzmaha sa ako hmotne tak duševne, lebo naši občania už aj mnohé spisy čítajú a novinky katolíckeho ducha. A ešte sa našli niektorí podli judáši, ktorí všeliaké táraniny naňho vymýšľajú a usilujú sa ho očierniť, ktorí ani spodok jeho reverendy v jeho kňazskej statočnosti a dobročinnosti nedosiahli. Ktorí by vedľa ich povolania radšie mohli svoje povinnosti svedomite plniť, a za vzor slúžiť druhým, a s dobrým príkladom predchádzať, ale na vzdor tomu sú mnohorázy iba na pohoršenie ľudu. Snáď sa zpytaš drahý čitateľu, že predsa musí dajaká príčina byť tomu? Ano, je príčina, lebo náš p. farár, ako rázny muž a horlivý duchovný pastier, ktorý svojmu povolaniu svedomite zadosť činí, pred nikým sa neplazí, pravdu svedomite a neohrozene zastáva, nespravodlivosť karhá, na chyby nás upozorňuje: to je jeho priestupok. Lebo aj príslovie hovorí: povedz pravdu, prebijú ti hlavu. Tak páni moji, liberálnym duchom napáchnutí, čo to robí? To robí vaša veľiká pýcha a nadutosť, ktorú v srdci vašom prechováate, závisť a nenávisť a vaša ziskuchtivosť, ktorí sa za väčších pokladáte ako ste v skutočnosti. Vy hroby bielené! skúmajte svedomie vaše a pozrite do tých vašich liberálnych srdiec a som presvedčený, že tam spatrite hrozné veci, samé smetliská a hroznú hnys. My si nášho p. farára čo horlivého duchovného pastiera všeobecne ctíme a milujeme, za ktorého žijeme a mrieme a on tiež za nás. S týmto moje riadky končím, a značím sa s najhlbšou úctou

Piešťan.

***

D. Tuzla.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Už viackrát pokusil som sa niečo do «Krešťana» napísať, ale moja žiadosť o uverejnenie mojich riadkov nebola vyslyšaná. Však preto nezúfam a pokusim sa ja zase.

Ja som len chudobný Slováčik, ktorý sebe živnosť v potu tváre každodenne vyhľadávať musím a nemám veru oddychu iba v nedelu a vo sviatok a to vždy čítam si mojho milého «Krešťana», lebo som mu už od dávna riadnym odberateľom a chcem byť aj na večné veky.

Ešte jako pastier pri stáde očul som, že jesto jeden stvor — či operenec, či plaziaci sa neviem — a že tento stvor je tak političný, že vajcia kladie iným stvorom do hniezda, aby mu odmlad horkofažko svojou prácou, svojou krvou vychovali. Jedni mi hovorili, že to kukučka, druhí tvrdili že aj hadovi musí žaba vysedeť jeho vajička. Či je tak lebo nie o tom istotu neviem, ale keď by tak bolo zato ja nemôžem.

Lež zato už vy bratia a sestry kresťanské až veľmi môžete, čo robia s vašou krvou Ahasveri, háveď to židovská. Len vy ste hriešní v tom, že nám Mardocheusi chytajú naše mladé osoby ženského pohlavia, aby kojily a dočily odmlad nám k strašnej záhube. Hádám ste videli už po mestách, jako presúšajú sa mladé krivonosátka v takých malých vozíkoch, a pri nich vidíte naše nešťastné kresťanské sestry, ktoré svojim kresťanským mliekom daňujú židom svoju podľznosť otrockú. Ach, Bože, Bože! ozaj či im je už tak od Boha dané — jako si ľudia po našich dedinách povrávajú — že my musíme od narodenia až po hrob telom-dušou otročiť našim kynožiteľom? Veď im je ľahko: žiaden nestará sa jako sa odiať, čo na zuby kláse, jako svoju židovskú špinu očistiť. Na všetko majú pracovité ruky kresťanské a oni ponúknu iba odpadky svojich bohatých hostín nám sluhom jejich za odmenu.

Prosím moje riadky opraviť a čo treba nahradiť. Keby aspoň jednu dušu kresťanskú podarilo sa mi od záhuby zachrániť, som spokojný. Ponížený sluha

Š. H. Tudač.

***

Z Liptova.

Dôstojný Pán Redaktor!

Tak málo dochodí z Liptova do «Kreštana» dopisov, že sa zdá, jakoby nebolo súcih u nás dopisovateľov. Mnoho máme učeníh, vzdelaníh v Liptove ľudí, lež títo nechcú sa s liberálmi hašteriť, chcjú mať pokoj s každým človekom. Ja z mojej stránky bych tiež za pecou sedel, keby židovské noviny nenapádaly kňazstvo naše. Zločinci vidia u našich kňazov katolíckych chyby a neprávnosti, to ale nevidia, čo toto kňazstvo pre ľud náš ubiedený už urobilo. Jakýsi Štiavnický, ktorého život minulý dobre známe, brízga v týchto židovských novinách na našich kňazov; tomuto panákovi ani terajší hlavný župan sa nepáči. No príde čas, kde Štiavinsky krkať nebude. Druhý, ktorý kňazstvo naše tupí je jakýsi kohút pri Ružomberku. Tento podlý kohút veľmi hnusne sa vyslovil v Mikuláši o liptovskom kňazstve. Jako nám zpráva dochodí, kohútovi krýdla polámali dva sliáčanskí sokoly. Na zdar! Tretí je akýsi mních z Liskovej. No tomuto teraz len tolko, aby svoju srsť hladil, o svojej srsti písal, katolíckym kňazom so svojou reformou nech dá svätý pokoj.

Obranca.

Slovenské sv. Písmo.

Náš národ slovenský z času na čas vždy viac a viac priviká ku čítaniu. Ponevác ale nábožnosť ešte nevyhynula medzi nami, ale panuje v bohabojných srdciach kresťanských, veľarázy je predložená nám duehovným

pastierom tá otázka, že kedy už budeme mať jedno slovenské vydanie sv. Písma? Však slovenský kraj je veľký a národ slovenský s najväčšej stránky je katolícky: tedy dušám prepotrebné a užitočné je čítanie svätého Písma. Smutná je to vec, keď naši Slováci zakázané anglického spolku biblie do kraju prinášajú. Povstanme a preukážme, že ktokolvek toto vydanie na seba vezme, ten pritom útrat žiadnych mať nemôže. Alebo není múdrych, cvičených mužov katolíckych slovenských, ktorí by latinské vydanie «Vulgaty» do slovenskej reči preložiť mohli? — Hlas «Kreštana» po celom slovenskom kraji sa ozýva: čakám odpoveď na moje slová od kresťanského katolíckeho ľudu.

Zborovský.

Poznámka R. Pán dopisovateľ sa zpytuje, že prečo nemáme ešte slovenské sv. Písmo, že či sa nenajdu súci mužovia, ktorí by preklad sv. Písma previedli?

Na túto otázku jeho aj my mu predložíme zase inú otázku, asice túto: prečo je to, že my katol. kňazi vôbec nepoznáme pravopis, tým menej gramatiku reči slovenskej? To je teda prvá príčina, že nemáme slovenského Písma svätého: lebo málo kto z nás vie písať po slovensky. A keď kto je známy ako už aký-taký spisovateľ slovenský, nuž takého potom držia za akéhosi buriča alebo vlastizradcu. Či píše modliacú knihu či politiku, či verše lebo kázne, to je jedno, preto je predsa človekom akosi označeným. Ukážte čo len jedného spisovateľa slovenského medzi katol. kňazmi, ktorému by neublížovali pre nešťastné vlastenectvá?

Ďalej spomenieme, že spolok sv. Vojtecha v Trnave bol by v stave sväté Písmo slovenské vydať, keby mal tento spolok dostatočnej opopy u kňazstva. Ale je zázračný pomer, keď niektorí duchovní vytykajú spolku, že nevie sväté Písmo vydať, kdežto oni za ten spolok ani jedným slovom nikedy neprehovoria, ba ho ešte prenasledujú. Mnohí by mali radi slov. sv. Písmo, lebo ho potrebujú, ale pričiniť sa k veci, alebo podporovať ju — toho sa boja. — Nuž za takéhto podivných okolností márna je otázka, že či nemáme mužov schopných, ktorí by preložili do slovenčiny sv. Písmo. Veď jesto aj základina na vydanie slov. sv. Písma; ale čo na plat, keď tí, ktorí by boli súci, nemôžu sa dať do práce, majúc jej beztak až priveľa.

Opravenie.

V čísle 45-tom «Kreštana» uverejnený bol s podpisom vel. p. Andreja Kmeťa krátky dopis. P. A. Kmeť však upozorňuje nás, že dopis ten nepochodí od neho a žiadal, by sme ho odvolali. Keď tedy žiadosti jeho pritomným vyhovujeme, s našej strany ospravedľujeme sa tým, že rukopis ten cez ruky redaktora neprešiel, lež odovzdal ho náš tedajší výpomocník zrovna sadzačom. Na to tak náš sadzač, jako aj doručivší mu ten dopis prisvedčia, že redaktor už len vysadený potažne obtiahnutý dopis dostal do ruky a vtedy nebolo už kedy zpytovať sa o pravdivosti jeho pôvodu, ačkoľvek sa nám zdá v takej forme od vp. A. Kmeťa nemožným. Redakcia.

Otcovský hlas k svojmu ľudu. Napísal a Rodákom svojím venoval: *Andrej Rojko*, jubilarný r. k. kňaz, farár na odpočinku. V Budínpešti. Tiskom Tlačiarne sv. Gerharda nákladom pôvodcovým. Cena jedného sošitu 10 hal., 10 sošitov 90 hal., 50 sošitov 400 hal., 100 sošitov 760 hal. Knižočky obetivý rodolub môže odpredať, alebo rozdať. Peniaze pošlite na: «Szent-Gellért-nyomda, Budapest, VIII. Práter-utca 44.

Musel by mať z kameňa srdce, komu by neišlo do plaču, pri čítaní Otcovského hlasu tohoto. V ňom odoberá sa náš milený rodolub, stavec blizo 80 ročný od teba ľudu slovenský! Zároveň i uverejňuje svoj testament tebe ľudu venovaný, záležiaci v dobrých radách pre teba. Sú v tom dielku složené vaše krivdy a zťažnosti a je tu vyrečený ortiel nad nepriateľmi vašimi s tou neohrozenou smelosťou, ktorú ste vo spisoch Rojkových vždy obdivovať mohli. Pôvodca si sám želá, aby jeho posledné slová k vám *neomylnne každý rodák a každá rodáčka sebe obstarala*. Áno, urobte to: tých 5 kr. každý môže na to venovať — ale urobte to čím skorej, urobte to hneď!

Spisy redakcii zaslané.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. storočia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Tlačou a nákladom Karla *Salvu* v Ružomberku vyšly nasledujúce odporúčania hodné spisy:

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník II. č. 1. Dostať v knihtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Mariacella v Stýrsku. Opisali Frant. V. Sasinek a Rupert Reháč. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitz. Cena 20 halierov.

«**Ja som nepoškvrnené počatie**,» to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický. Druhé opravené vydanie s povolením cirkevnej vrchnosti.

«**Ježiš, priateľ dietok**.» Modlitby a piesne pre katolícke školské dietky. Sostavil Štefan *Janovcsik*, farár Likavský. Sodobrením cirkevnej vrchnosti vo Spiši. Tretie vydanie. Lipt. Sv. Mikuláš. — **Cirkevné piesne** na pôvšedné dni ku sv. omši s notami. Vyňaté z modlitebnej knižky «Ježiš, priateľ pietok.» Sostavil Štefan *Janovcsik*. Ružomberok 1900.

Ružencová knižička. Albána Stolza, myšlienky o žoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Litanie loretanské. Výklad litanii. Krásne vystavená knižička s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal. «Ja som nepoškvrnené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvláštne pre čitateľov lurdskeho zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla *Salvu* v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Odkazy redakcie.

V. F. v Lozorne. Či sa máte pravotíť, na to je ťazko odpovedať. Že môže človek prehrať nespravodlivo, to je pravda; ale že by bez príčiny prehral, to už není pravda. Najlepšie je pokonať sa.

J. G. v Szt. Víťazstvo sv. kríža nám je neznáme, «Štvoro kníh» o nasledovaní Krista od T. Kemp. má na sklade spolok sv. Vojtecha v Trnave.

B. R. Zlatno. Adresa je: Magyar Herkópáter, Budapest, VIII., József-körút 49 sz.

Vp. Rojko. Článok podáme v budúciach číslach.

Sl. St. M. Na tie otázky my vám nemôžeme odpovedať.

J. G. v Sz. Takto adresujte: Sz. Ferenczrendiek zárdája, Budapest.

Jeden občan v Červeňanoch. Ak budeme mať miesto pre váš dopis príde v budúcom čísle.

Sp. A. v B. B. «Noviny malých» vychodia v Senici (Nitrianská stolica). Musíte teda takto adresovať: knihtlačiareň Ján Bežo a spol. v Senici (Szenicz) Nyitra m.

J. S. v K. To meno preto nemôže vystať, lebo ináč by nás mohli trestať, že my sami sberáme milodary. Za ostanie srdečné vďaky. Na všelijaké iné mnohé dopisy súhrnne odpovedáme: Píšte každý len na krátko, zreteľne, s podpisom vlastného mena.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·40—7·90 kor., peštianska 7·25—7·60 kor., z Bäcky 7·40 kor., banátská 7·30 korun.

Raž: 6·60—7·05 kor.

Jačmeň: na krm 6·— kor., do pálenice — kor., na várku — kor.

Kukurica: 6·50— kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	26·40	25·20	23·80	22·60	22·10	20·70

6	7	7½	8
19—	15·70	14·70	11·60

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·75.

Proso: 5·60—5·70 kor., všetko po 50 klg.

brnava 7·—, pestrá 5·—, drobná 9·25—9·75, cúdená —. **Hrach:** 10·—12·—, lúpaný 18·—, *Šušovica* horšia 11·—, lepšia 14·—, **Mak:** 25·—26·—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 75·—80·—. Lucerna 64·—66·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 124—126·—, Slanina $\frac{3}{100}$ 120·— $\frac{4}{100}$ 116·—, udená dobrá slanina 116·— po 100 klg.

Lekvár srbský transito 14·75— po 50 klg.

Petrolej trojkrižový 44·—, dvojkrižový 42·— za 100 klg. netto.

Olej repcový 76·— za 100 klg.

Remeň: funtovice k. 154—160; teryc prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; teľaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50—, denaturovaný 37·—37· $\frac{1}{2}$.

V Tlačiarňi Sv. Gerharda

Budapešť, VIII., Práter-ulica 44.

možno objednať a dostať

Sveto-Štefanský Kalendár za 60 hal.

Veľký Kresťanský Kalendár za 40 hal.

Pri väčších objednávkách značné zníženie cien.

Jednotlivé výtisky len na predbežné doposlanie peňazí odosielajúsa.

Ostatné potuvanie do RÍMU!

1900. decembra 2-ho.

Cestovanie do Jeruzalemu a na Svätú zem

1901. februara 1-vej polovice.

Oby dve cesty riadi

„MAGYAR UTAZASI IRODA“

Budapest, IV., Zsibárus-utca 1.

Darmo a vďačne dáme vysvetlenie.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

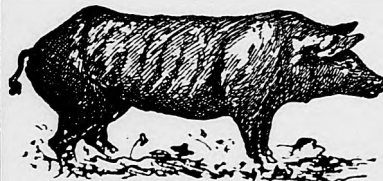
Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je **dobré**, je i **lacné**, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopoše zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v Bytči (Nagy-Bittse).

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti **dúlu sviň,**

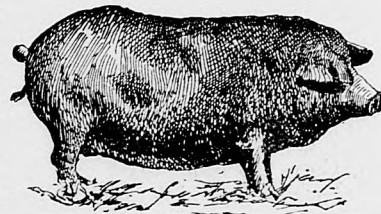
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slouhou nielen od rozličných chorôb zachráni osípané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posíela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch križov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek ne-

duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. kor. 2.40

KAROL MOLLER

vínokupec

v Trnave, Belokráf u. č. 433.

doručuje

Biele stolové vino 1 litrovej fľaši 40 kr.

Biele pečienkové vino z pivnice p. gr. Telekyho 50 kr.

Muškátľové biele z roku 1895 s obsahom 7 zl. od gr. Telekyho 75 kr.

Perla Karpátov, výbor vína z roku 1892, 0'6 l. Zvlášte pre chudokrevných a zotavujúcich sa chorých 85 kr.

Prázdne fľaše príjmu sa nazad po 10. halieroch ak môj nápis je na nich.

Vína v sudoch.

Od 50 l. vyše bez dane po 100, 200, 300 l. atď.

Terajšia cena stolového vína je po 100 litroch 26 zl.

" " pečienkového vína " " 34 "

NAŠA NÁDEJ,

mesačné sošity k poklone prevelebnej Sviatosti Oltárnej a ku cti prebl. Panny Marie.

Vydáva Tlačiareň Svätého Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.), sem sa majú posiela predplatky a reklamácie. Predplatná cena týchto obrázkových výborných sošitov je len 1 zlatý na celý rok.

Veľká Novina,

čili:

**La Sallesteské Proroctvo,
a Veľká Pliaga Sveta,**

razom objednané sú k dostaniu za

== 55 krajeiarov. ==

K dostaniu jedine

v tlačiarňi Sv. Gerharda, Budapešť Práter-u. 44.

Neslýchaná lacnota!1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)**Samopozlatník.**Každý môže si sám pozlátit' obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fľaša 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll

dieľnovom sklade

Budapešť, VII., Dob-utca 46.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Voltov križ!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaníu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, Nie tajní mokrosti postele, slabosti, záduhu, isebli, bladosťi závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebiť.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

* Telefon 395.

Mestská lekáreň k**ČIERNEMU ORLOVI****Temešvár,**

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaníu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a soslilujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrduje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom húrute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostat' jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Kathreiner

je opravdivý len v známych
Kathreiner-balíkoch!

▲ tak nikdy v otvorených alebo v takých
balíkoch, ktoré na prevedenie rátajú.

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu
lacný dodatok k obyčajnej káve.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto
a sto tisíc familiach sa denne pije.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári
zakazujú.

